

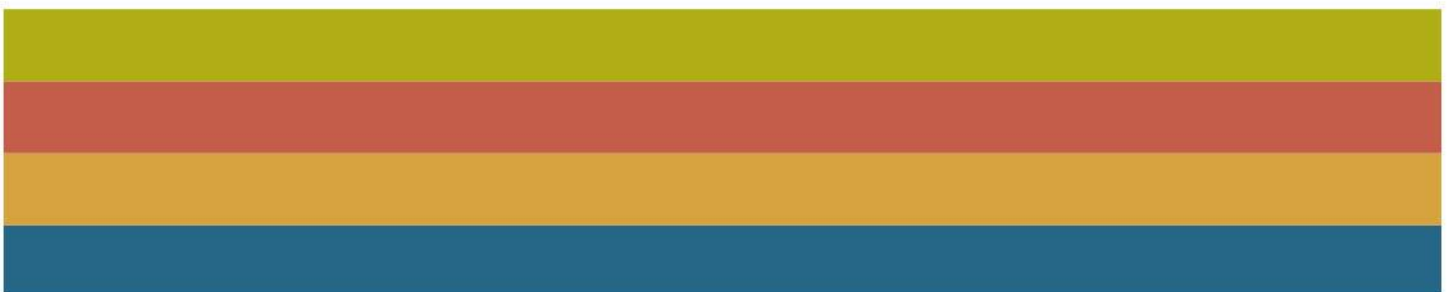
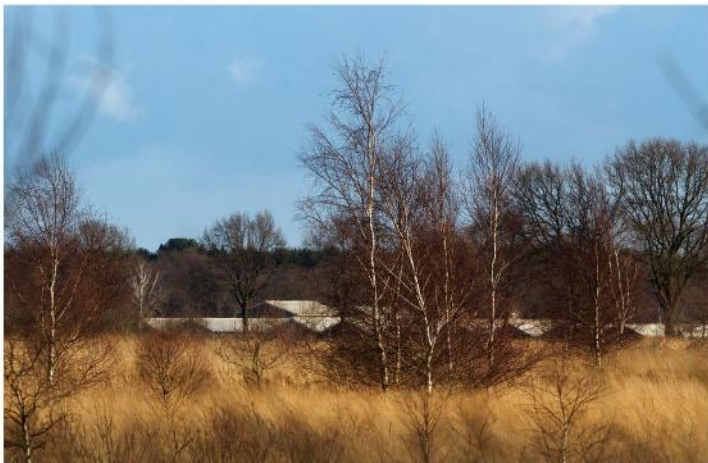

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplannen Dordtse Kil IV en A16-N3

Tussentijds toetsingsadvies over het milieueffectrapport

9 maart 2016 / projectnummer 2984

1. Tussentijds oordeel en advies over het concept-milieueffectrapport (MER)

De gemeente Dordrecht wil het bestaande bedrijventerrein Dordtse Kil I, II en III uitbreiden met een vierde terrein dat wordt ingericht om havengerelateerde en logistieke bedrijvigheid te faciliteren. Daarnaast wordt mogelijk ruimte geboden voor een zonne-energieveld. In het plangebied is reeds een vergunning verleend voor vier windturbines (Kilwind). Randvoorwaarde voor ontwikkeling van het bedrijventerrein is dat de omliggende verkeersinfrastructuur wordt aangepast. Deze aanpassing zal gezamenlijk worden uitgewerkt met de plannen die Rijkswaterstaat heeft voor het verbeteren van het knooppunt A16/N3. Voor het besluit over de twee bestemmingsplannen (één voor het bedrijventerrein en één voor de infrastructuur) wordt de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.¹ Voor deze bestemmingsplannen wordt één MER opgesteld. De gemeenteraad van Dordrecht is bevoegd gezag in de m.e.r.-procedure, het College van Burgemeester en wethouders is initiatiefnemer en Rijkswaterstaat is mede-initiatiefnemer.

Het bevoegd gezag heeft de Commissie gevraagd het concept-MER bij het voorontwerp bestemmingsplan tussentijds te toetsen en advies te geven over de verdere afronding van het MER.

In dit tussentijds advies gaat de Commissie in op onderwerpen die naar haar mening aanpassing behoeven zodat het definitieve MER de essentiële informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij de besluitvorming. Daarnaast gaat de Commissie in op punten waarvan zij van mening is dat deze verder kunnen worden geoptimaliseerd in het definitieve MER.

De Commissie heeft het concept-MER beoordeeld en concludeert dat het MER goed leesbaar is en wordt ondersteund door helder kaartmateriaal. De inhoud is over het algemeen duidelijk en begrijpelijk uitgewerkt en de voor het MER relevante onderwerpen worden behandeld. Het concept-MER is daarmee een goede stap richting een definitief MER. De uitwerking van het thema duurzaamheid verdient een compliment. Dit onderwerp is serieus uitgewerkt met de juiste focus op ruimtegebruik en energie. Het wordt concreet ingevuld en dit komt ook op andere plaatsen in het MER herkenbaar terug.²

De Commissie is van mening dat de informatie over leefomgeving en geluid op dit moment nog onvoldoende is uitgewerkt voor de besluitvorming. Het MER maakt niet duidelijk inzichtelijk hoe de verschillende geluidsbronnen de leefomgeving beïnvloeden. Daarnaast zijn de gehanteerde uitgangspunten voor berekeningen op de leefomgeving niet overal duidelijk onderbouwd. Deze informatie is van belang voor de bewoners in het plan- en studiegebied en

---

¹ Gezien de activiteiten waarin het voornemen voorziet, geldt er op grond van de huidige m.e.r.-regelgeving een m.e.r.-beoordelingsplicht, een vormvrije m.e.r.-beoordelingsplicht en een plan-m.e.r.-plicht. Mede gezien de behoefte aan gedetailleerde milieu-informatie heeft de gemeente ervoor gekozen een gecombineerd plan- en projectmilieueffectrapport op te stellen. In het advies wordt het onderscheid niet gemaakt. Het advies bevat richtlijnen voor beide typen m.e.r.

² Het is echter onduidelijk wat een "watermachine" is (zie pagina 52 van het MER).

moet daarom inzichtelijk zijn voor insprekers en besluitvormers. De Commissie is van mening dat ook in de samenvatting bij het MER deze informatie over de leefomgeving onvoldoende expliciet is uitgewerkt. Dit geldt ook voor een aantal andere belangrijke onderwerpen, die in het MER voldoende zijn uitgewerkt, maar in de samenvatting niet terugkomen.

Naast deze opmerkingen over de essentiële informatie in het MER gaat de Commissie in dit tussentijds advies ook in op onderwerpen die naar haar mening voldoende zijn uitgewerkt, maar die in het definitieve MER nog verder kunnen worden geoptimaliseerd, nader uitgewerkt en verder onderbouwd. Het gaat dan om de onderwerpen onderbouwing van nut en noodzaak, de toelichting op de samenhang van de plannen voor windenergie en een nadere uitwerking van mobiliteitsmanagement.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel op het concept-MER toe en geeft adviezen voor de afronding van het MER ten behoeve van de besluitvorming over de bestemmingsplannen.

2. Toelichting op het oordeel en adviezen voor de verdere uitwerking van het MER

2.1 Leefomgeving, effecten geluid

De Commissie constateert dat de studie naar effecten van geluid op de leefomgeving nog niet volledig is en een aantal onduidelijkheden bevat. Het MER geeft inzicht in de cumulatieve effecten van de bedrijven (bestaand en nieuw), het wegverkeer, het railverkeer en de scheepvaart. Het MER geeft echter geen inzicht in de effecten van de afzonderlijke geluidsbronnen, daardoor is het niet goed mogelijk om mitigerende maatregelen per bron te benoemen en uit te werken. Daarnaast ontbreekt het inzicht in de geluidbelasting van de windturbines op woningen, zowel als afzonderlijke geluidbron als in cumulatie met de genoemde andere geluidsbronnen. Voor de bepaling van de geluidbelasting van het bedrijventerrein is onduidelijk waarom voor bepaalde uitgangspunten wordt gekozen. Het gaat daarbij om de uitgangspunten voor de geluidsemissies van de bedrijfsmilieucategorieën. Ook de onderbouwing van de typering van de woonomgeving verdient verduidelijking. Deze typering beïnvloedt de wijze waarop de inwaartse zonerings tot stand is gekomen en daarmee de mate van hinder die omwonenden kunnen verwachten. In de volgende paragrafen gaat de Commissie nader in op de hiervoor genoemde punten en adviseert ze deze in het definitieve MER op te helderen.

Inzicht in de afzonderlijke geluidsbronnen

De effecten van het voornemen op geluid zijn cumulatief beschreven en in beeld gebracht. Dit houdt in dat de effecten van geluid in totaliteit worden gepresenteerd, het totaal van de effecten veroorzaakt door wegverkeer, railverkeer, scheepvaart en bedrijventerrein. De Commissie merkt op dat het zeker van belang is de totale effecten van het voornemen in beeld te brengen, maar dat het ook van belang is de effecten van de verschillende te onderscheiden bronnen in beeld te brengen. Daarmee wordt duidelijk wat de oorzaak (bron) is van negatieve effecten en zonodig welke maatregelen kunnen worden getroffen om deze effecten te beperken.

- De Commissie adviseert in het definitieve MER de effecten van de verschillende bronnen te onderscheiden en beschrijven. Geef aan of en zo ja welke mitigerende maatregelen per bron mogelijk zijn om de effecten van geluid te beperken.

Effecten windturbines

De milieueffecten van de vier autonoom geplande windturbines worden gepresenteerd door middel van contouren.³ De geluidseffecten van windenergie zijn bepaald in een akoestisch onderzoek uit 2007. Dit onderzoek uit 2007 is gedateerd, omdat de voorschriften voor geluid momenteel geheel anders zijn geformuleerd. Dit onderzoek verwijst naar een AMvB. Niet duidelijk is welke AMvB wordt bedoeld. Windturbines vallen tegenwoordig onder het Activiteitenbesluit milieubeheer. Daarin worden geluidgrenswaarden, uitgedrukt in L_{den} en L_{night} , gesteld aan een windturbine, of een combinatie van windturbines, op de gevel van geluidgevoelige bestemmingen.

De Commissie adviseert:

- het geluidonderzoek voor de windturbines te actualiseren, waarbij de beoordeling van de geluidbelasting dient plaats te vinden aan de huidige wettelijke eisen. Geef duidelijk aan wat de effecten zijn van de reeds vergunde windturbines en van de nog te onderzoeken windturbines in het plan-MER voor de Structuurvisie windenergie Dordrecht.
- Geef inzicht in de cumulatieve effecten van geluid van de windturbines met de andere geluidsbronnen in het plan- en studiegebied.

Onderbouwing milieuzonering

Bij de milieuzonering wordt uitgegaan van richtafstanden van bedrijven, die ingedeeld zijn in milieucategorieën, tot woningen. Deze afstanden zijn gebaseerd op de VNG brochure 'Bedrijven en milieuzonering'. De te hanteren afstanden hangen af van het omgevingstype van woningen. Daarbij wordt in het MER uitgegaan van gemengd gebied⁴ voor alle woningen. De Commissie mist in het MER een goede onderbouwing van deze keuze en vraagt zich af waarom (delen van) de woonomgeving conform de definities van de VNG-brochure niet is getypeerd als rustige woonwijk.⁵ Daarnaast merkt de Commissie op dat er geen borging in het bestemmingsplan c.q. de regels is opgenomen om de gecumuleerde geluidbelasting van de bedrijven op woningen te beperken.⁶

De Commissie adviseert:

- de keuze voor omgevingstype in het MER nader te onderbouwen. Mocht dit leiden tot wijziging in omgevingstype, dan adviseert de Commissie ook de milieuzoneringskaarten aan te passen;
- om in het MER aan te geven hoe in het bestemmingsplan de gecumuleerde geluidbelasting van de bedrijven op woningen kan worden beperkt.

³ Op de kaarten in het MER (afbeelding 4-5 in het MER) worden meer dan vier contouren gepresenteerd. De herkomst van deze contouren is niet duidelijk, gaat het hier om geluidcontouren of externe veiligheidscontouren?

⁴ Het omgevingstype gemengd gebied is een gebied met een matige tot sterke functiemenging. Ook lintbebouwing in het buitengebied met overwegend agrarische en andere bedrijvigheid kan als gemengd gebied worden beschouwd. Gebieden die direct langs de hoofdinfrastructuur liggen behoren eveneens tot gemengd gebied.

⁵ In een zienswijze van de Vereniging Behoud Leefklimaat Tweede Tol wordt hier ook op gewezen.

⁶ De meeste te vestigen bedrijven zullen niet vergunningplichtig voor het aspect milieu zijn en vallen onder het Activiteitenbesluit milieubeheer. Als grenswaarde geldt dan formeel een geluidbelasting van 50 dB(A) op de gevel van woningen per bedrijf. De gecumuleerde geluidbelasting van meerdere bedrijven kan dan onacceptabel hoog worden.

Uitgangspunten bedrijfscategorieën

Voor de geluidemissie van de te vestigen bedrijven is volgens het akoestisch rapport uitgegaan van emissiekentallen. De Commissie merkt op dat de keuzes hier niet helemaal navolgbaar zijn. Zo is het verschil tussen bedrijfscategorie 4.1 en 4.2 bedrijven 10 dB(A). Dat is veel meer dan in vergelijkbare onderzoeken wordt gehanteerd. Het verschil strookt ook niet met het verschil in richtafstanden uit de VNG brochure, noch met de richtwaarden uit de Handreiking zonebeheerplan van het voormalig ministerie van VROM.

- De Commissie adviseert de emissiekentallen van de bedrijfscategorieën nader te onderbouwen en indien nodig aan te passen in het definitieve MER.

2.2 Samenvatting

De Commissie constateert dat de samenvatting van het MER geen goede afspiegeling is van de inhoud en belangrijkste punten uit het concept-MER. De samenvatting is daarmee geen zelfstandig leesbaar document dat door besluitvormers en insprekers en belanghebbenden kan worden gebruikt om zich op de hoogte te stellen van de belangrijke punten uit het MER.⁷

- De Commissie adviseert daarom om bij het definitieve MER een samenvatting op te nemen die ingaat op de belangrijkste conclusies uit het MER en daarbij de nadruk te leggen op de consequenties van het voornemen en de alternatieven voor de direct betrokkenen, belanghebbenden en omwonenden. Ga daarbij met name in op de effecten op de leefomgeving voor de direct omwonenden. Presenteer deze effecten op duidelijke topografische kaarten. Ga tot slot in op de effectscores van de verschillende alternatieven, varianten en maatregelen.

2.3 Nut en noodzaak

De Commissie constateert dat het MER uitgebreid en navolgbaar ingaat op nut en noodzaak van het bedrijventerrein. De beschrijving is uitgewerkt op basis van de 'Ladder voor duurzame verstedelijking'. De bovenregionale analyse van beschikbare ruimte gaat in op de beschikbare ruimte in Zuid-Holland, Rotterdam en Rijnmond. In deze analyse is echter niet gekeken naar de beschikbare ruimte op het nabijgelegen bedrijventerrein Moerdijkse Hoek. Dit terrein ligt in de Provincie Noord-Brabant ten zuiden van het Hollandsch Diep en is een vergelijkbaar terrein qua ligging en type bedrijven. Het MER maakt niet inzichtelijk wat de ligging van dit vergelijkbare terrein voor effect heeft op Dordtse Kil IV of andersom.

Daarnaast wijst de behoefteanalyse uit dat het terrein iets groter is dan de actuele behoefte-raming voor de komende 10 jaar. De verwachting is dat het terrein op een termijn van 15 jaar wel helemaal zal worden uitgegeven. Mogelijk gaat deze uitgifte ook sneller, waarbij dit ten koste kan gaan van andere bedrijventerreinen in de omgeving. Het MER gaat hier niet op in.

De Commissie adviseert om in het definitieve MER een nadere onderbouwing van nut en noodzaak uit te werken door in te gaan op:

---

⁷ De Commissie merkt op dat de samenvatting bij het bestemmingsplan wel helder en informatief is en dat deze als voorbeeld kan dienen voor de samenvatting van het MER, daarnaast kunnen onderdelen uit deze samenvatting worden overgenomen in de samenvatting van het MER.

- de beschikbare ruimte op het nabijgelegen bedrijventerrein Moerdijkse Hoek; geef aan in hoeverre de beschikbare ruimte op dit terrein van invloed kan zijn op de uitgifte van kavels op Dordtse Kil IV en andersom;
- de vraag of een snellere groei/grotere ruimtevraag op Dordtse Kil IV kan leiden tot leegstand op andere bedrijventerreinen in de omgeving;
- de effecten van een verschuiving van de vraag naar ruimte op verschillende bedrijventerreinen en daarbij in te gaan op de vraag of dit leidt tot effecten op (efficiënt) ruimtegebruik, verkeer, landschappelijke inpassing.

2.4 Structuurvisie Windenergie

De gemeente Dordrecht werkt momenteel aan een Structuurvisie Windenergie voor het gehele gemeentelijke grondgebied. Het plan-MER en de ontwerp Structuurvisie liggen momenteel ter inzage en de Commissie is ook in deze procedure om advies gevraagd. Op Dordtse Kil IV zijn momenteel vier windturbines (Windturbines Kilwind) gepland waar al een omgevingsvergunning voor is afgegeven. Naar verwachting wordt in het voorjaar van 2016 begonnen met de bouw. De Structuurvisie zal het mogelijk maken om naast deze vier autonoom geplande windturbines nog één extra windturbine ten zuiden van de vier Kilwind-turbines te realiseren.⁸

- De Commissie adviseert om in het definitieve MER nader in te gaan op de plannen voor windturbines zoals deze nu voor het terrein Dordtse Kil IV worden onderzocht in de Structuurvisie Windenergie Dordrecht.

2.5 Mobiliteitsmanagement

De Commissie merkt op dat het op veel bedrijventerreinen thans gebruikelijk is om mobiliteitsmanagement in te zetten. Daarbij zoeken bedrijven gezamenlijk oplossingen voor het woon-werkverkeer.

- De Commissie adviseert de mogelijkheden van mobiliteitsmanagement in alternatief 2 van het definitieve MER te onderzoeken.

2.6 Natuur

De Commissie acht de gevolgen voor de natuur helder en correct beschreven, de Passende beoordeling is van goede kwaliteit.

De Commissie adviseert om in het definitieve MER enkele punten nader uit te werken door:

- aan te geven hoe ten aanzien van de stikstofdepositie jaarlijks in beeld wordt gebracht hoeveel ontwikkelruimte in het PAS nog beschikbaar is en op hoofdlijnen een plan van

---

⁸ In het MER voor de Structuurvisie Windenergie is in het plangebied Dordtse Kil IV een maximale variant (5 turbines) en een optimale variant (1 turbine) in beeld gebracht. De gemeente wil echter alleen de optimale variant mogelijk maken. Hiervoor zal voor een eventuele initiatiefnemer ruimte worden geboden.

aanpak ('plan B') uit te werken in het geval deze ruimte niet meer beschikbaar blijkt te zijn;⁹

- na te gaan *hoe* conflicten met de natuurwetgeving als gevolg van bouwwerkzaamheden in het broedseizoen ($\pm$ maart-juli) kunnen worden voorkomen;
- op hoofdlijnen in te gaan op de externe werking voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN). In het concept-MER (pag. 109) wordt aangegeven dat er in Zuid-Holland geen bepalingen gelden ten aanzien van externe werking voor het NNN. De ecologische gevolgen voor het NNN dienen echter wel indicatief in beeld te worden gebracht.¹⁰

2.7 Geur

Volgens het MER kan aan nieuwe geurgevoelige objecten (objecten waar mensen langdurig kunnen verblijven) de voorwaarde worden opgelegd dat deze alleen worden toegelaten als zij de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande bedrijven niet onevenredig belemmeren. Het is niet duidelijk of daar de bedrijven op Dordtse Kil III mee worden bedoeld of dat de bestaande woningen al maatgevend zijn (dat is namelijk wat de Commissie vermoedt). Deze voorwaarden zouden dus niet nodig zijn en bovendien is de planregel (7.4.4) in het ontwerp bestemmingsplan anders geformuleerd. Daar staat namelijk dat geuremitterende bedrijven (dus op Dordtse Kil IV) alleen zijn toegestaan indien zij het functioneren van omliggende bedrijven niet onevenredig belemmeren.

- De Commissie adviseert in het definitieve MER en bestemmingsplan duidelijk aan te geven welke planregels worden gehanteerd voor geurgevoelige objecten.

---

⁹ Zie onder andere de Passende beoordeling, pagina 43 en bijlage 1

¹⁰ In het Natuurpact hebben provincies en het kabinet afspraken gemaakt over de ontwikkeling van het NNN (inclusief kwaliteit).

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Dordrecht en Rijkswaterstaat.

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Dordrecht

Besluit: vaststellen of wijzigen van bestemmingsplannen

Categorie Besluit m.e.r.: project-m.e.r. op basis van categorie D11.3 en plan-m.e.r. vanwege kaderstelling en opstellen Passende beoordeling.

Activiteit: De gemeente Dordrecht wil het bestaande bedrijventerrein Dordtse Kil uitbreiden met een vierde terrein, Dordtse Kil IV. Rijkswaterstaat wil het knooppunt A16/N3 aanpassen.

Bijzonderheden: het betreft een tussentijdse toetsing van het concept MER. De Commissie heeft het rapport getoetst en heeft advies gegeven over de verdere afronding van het definitieve MER.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Gemeentenieuws van: 22 oktober 2014

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 23 oktober tot en met 4 december 2014

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 21 oktober 2014

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 16 december 2014

tussentijdse toetsingsadvies: 9 maart 2016

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. J.A. Huizer

dhr. drs. R. Meeuwsen (secretaris)

mw. M.A.J. van der Tas (voorzitter)

dhr. ir. J. Termorshuizen

dhr. ing. R.L. Vogel

dhr. drs. G. de Zoeten

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken

die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Rapport Bestemmingsplannen Dordtse Kil IV en A16–N3 Plan– en projectMER inclusief bijlagen, Royal HaskoningDHV, oktober 2015
- Rapport Bestemmingsplannen Dordtse Kil IV en A16–N3 Samenvatting plan– en project–MER, Royal HaskoningDHV, Royal HaskoningDHV, oktober 2015
- Verbeelding VOBP DK IV, 15 oktober 2015
- Toelichting Bestemmingplan Dordtse Kil IV, 19 oktober 2015
- Regels Bestemmingsplan “Dordtse Kil IV”, 19 oktober 2015
- Verbeelding VOBP A16 N3, 15 oktober 2015
- Toelichting bestemmingsplan Rijksweg A16–N3, oktober 2015
- Regels bestemmingsplan Rijksweg A16–N3, 15 oktober 2015

De Commissie heeft kennis genomen van 27 zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 22 februari 2016 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 800
3511 ML Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

